

ሕወሀት፣ኢህአዴግና የኤርትራ ጉዳይ

አዲስ ፖሊሲ ወይስ አዲስ ራዕይ?

አክሊሉ ወንድአፈረው

ሚያዝያ 17፣ 2009 (ኤፕሪል 25፣ 2017)

መግቢያ

ባለፉት ጥቂት ወራት ውስጥ ጠቅላይ ሚኒስቴር ሐይለማሪያም ሁመራ አካባቢ ብቅ ብለው ባደረጉት ንግግር በኤርትራ ላይ ድርጅታቸውና መንግስታቸው ያዘውት የቆዩት ፖሊሲ የተፈለገውን ውጤት ባለማስገኘቱ በቅርቡ አዲስ ፖሊሲ ነድፈው ተግባራዊ ለማድረግ በዝግጅት ላይ እንደሆኑ ገልጠው ነበር። ከዚያም በመቀጠል የተለያዩ ስርአቱን የሚደግፉም የሚቃወሙም ጸሐፊዎች በዚህ ጉዳይ ላይ የተለያዩ ሀሳቦችን አካፍለዋል።

ስርአቱ የተነገረለትን “አዲስ ፖሊሲ “ ለመንደፍ የተለያዩ ግለሰቦችንና ድርጅቶችን አስተሳሰብ እንደግብአት ወሰዶ ፖሊሲውን ይቀርጻል ለማለት የሚያስችል ታሪክ የለውምና አሁንም ይህ ይሆናል ብሎ መጠበቅ ጉም እንደመጨበጥ የሚቆጠር እንደሆነ የሚገመት ነው።

በኔ በኩል አሁን ባለንበት ሁኔታ “አዲስ ፖሊሲ” መንደፍን በተመለከተ ግንዛቤ ውስጥ ሊገቡ የሚገባቸው ጥቂት መሰረታዊ ነጥቦችን ለማንሳት አሻለሁ።

የኤርትራ ጉዳይ የሁሉም ኢትዮጵያዊ ጉዳይ ስለሆነ የህዝብ ድምጽ መደመጥ አለበት

የኤርትራ ጉዳይ ሲነሳ በዋናነት የምንነጋገረው ስለሀገራችንና ህዝባችን አንድነት እንዲሁም የሀገራችን ደህንነትና ኢኮኖሚ ላይ ታላቅ ቦታ ስለሚኖረው የኢትዮጵያ ታሪካዊና ህጋዊ የባህር በር ባለቤትነት ጭምር እንደሆነ መገንዘብ ተገቢ ነው። በዚህ አይነት ታላቅ ሀገራዊ ጥያቄ ላይ የሚወሰድ እርምጃም ያንድ ድርጅትን የፖለቲካ ፕሮግራም የሚያንጸባርቅ ሳይሆን ባጠቃላይ የባለድርሻዎችን አመለካከት ያካተተ መሆን ይኖርበታል።

ኤርትራን ለሻቢያ ያሰረከበው ሂደት የህወሀት/ኢህአዴግን የፖለቲካ ፕሮግራም መሰረት አድርጎ የተነደፈና በጥድፈያ የተከናወነ ተግባር እንደነበር ዛሬ የህወሀት/ኢህአዴግ አባላት ሳይቀሩ የሚቀበሉት እውነታ ሆኗል። የኢትዮጵያ ህዝብ እንደህዝብ በሁኔታው ላይ አስተያየቱ በምንም መልክ እንዲንጸባረቅ አልተደረገም። ህወሀት ኢህአዴግ ምን እንደሚያደርግ ሲወሰን የህዝቡን ድምጽ በምንም መልኩ ይሁን ቦታ ሳይሰጥ ነበር። በመሆኑ እስከ አሁን ሳይሆን ድረስ ከኢትዮጵያ ህዝብ ታላቅ ቅሬታና ተቃውሞ እንደገጠመውና ህወሀት/ኢህአዴግም በቀላሉ ሊላቀቀው ያልቻለው ትልቅ ጠባሳ ሆኖበት እንደቀጠለ ይታያል።

አንዳንድ የህወሀት/ ኢህአዴግ ደጋፊዎች ቀደም ያሉት የኢትዮጵያ መንግስታት አጼ ቴዎድሮስ፣ አጼ ዮሀንስ፣ አጼ ምንጊክ ቀዳማዊ ሀይለስላሴና ሊቀመንበር መንግስቱ የወሰዷቸውን ዋና ዋና እርምጃዎች ሲወስዱ ህዝብን አማክረው አልነበረም። ስለዚህ ህወሀት/ኢህአዴግም አዲስ ነገር ሊጠበቅበት አይገባም

የሚል መከራከሪያ ሲያቀርቡ ይደመጣል። ይህ ታላቅ ስህተት ነው፤ ዛሬ ያለው ሁኔታና በዘመነ ነገስታቱ የነበረው ሁኔታ አንድ አይደለም፤ የህዝብ የፖለቲካ ንቃትም አንድ አይደለም፤ ጊዜው ተለውጧል። ዛሬ ባለንበት ክፍለ ዘመን አዲስ እስተዳደርና አዲስ አይነት የህዝብ ባለቤትነት የግድ ነው። ህዝብ በሀገሩና በሙሉ ጉዳይ ላይ መደመጥ ይፈልጋል፤ የኤርትራን ጉዳይ በተመለከተም የጉዳዩ ባለቤትም ህዝብ እንጂ አንድ ድርጅት አይደለም።

ሰለዘህ የመጀመሪያው እርምጃ ራስን ከሚመስሉ ጋር ደግሞ ደጋግሞ መነጋገሩን አቁሞ ሌሎች ባለድርሻዎችን፣ አዋቂዎችን፣ ብዙ ጥናትና ምርምር ያካሄዱ ዜጎችን ማዳመጥ ነው። የኢትዮጵያን አስትራተጂያዊ ጥቅም ለማስጠበቅ ምን መደረግ አለበት ብሎ በቅን መንፈስ መጠየቅ፣ ማዳመጥና የሚሰነዘሩ አስተያየቶችንም በፖሊሲው ውስጥ ለማካተት መዘጋጀት ያሻል።

የህዝብን ድምጽ ሳያዳምጥ መቀጠልን ከመረጠ የህወሀት/ኢህአዴግ የኤርትራ ፖሊሲው ላለፉት 26 አመታት በኢትዮጵያ ህዝብ (የህወሀት/ኢህአዴግ ደጋፊዎች ጨምሮ) ተቀባይነት እንዳጣ እንደሚቀጥል ማመዛዘን ተገቢ ነው። በህዝብ ተቀባይነት የሌለው ፖሊሲ ደግሞ እንኳን በሌሎች መንግስታት ላይ ውጤት ያለው ተጽእኖ ሊያመጣ፣ የሚኖረው ዋጋ ከተጻፈበት ወረቀት ዋጋ ሊበልጥ መቻሉ አጠራጣሪ ነው።

አዲስ ፖሊሲ መሰረታዊ ለውጥ እንዲያመጣ ከአዲስ ራዕይ መመንጨት ይኖርበታል

የህወሀት/ኢህአዴግ የኤርትራ ፖሊሲ የሕወሀት የትጥቅ ትግል ጊዜ እስትራተጂ ተለይቶ የሚታይ አይደለም። የራዕይ መሰረቱ የኢትዮጵያንና የህዝቧን ረዥም ውስብስብና ጥልቅ ታሪክ በበቂ ያላገናዘበ ብቻ ሳይሆን የሚከተለውን ጽንፈኛ የግራ ርእዮተአለም እንደወረደ በጥሬው የተቀበለም ነበር። ከዚህ ጋር ተያይዞም፣ የራሱን ብሄረተኛ ትግል ጥንካሬ የመስጠትና በትግሉ ወቅትም ኤርትራን መሰረት ካደረጉ ተቃዋሚዎች (ሻአቢያና ጀበሀ) ሊያገኙ የሚችለውን ወታደራዊ፣ ዲፕሎማሲያዊና ሌሎችም ጥቅማ ጥቅሞች ማጠናከርን እሳቤ ውስጥ ያስገባ ነበር።

ከደርግ መወገድ ጋር ተያይዞ ህወሀት ከትግራይ አልፎ መላ ኢትዮጵያን ለማስተዳደር እድሉ ባጋጠመው ጊዜም ቀደም ካለው ከትግል ጊዜ አስተሳሰብና እስትራተጂ ያልተላቀቀ “ኤርትራ የኢትዮጵያ ቅኝ ግዛት ነች ለነጻነት ስለታገሉም የመገንጠል መብታቸው መጠበቅ ይኖርበታል” ወዘተ የሚል ግልብ አስተሳሰብና ፖሊሲን ነው ተግባራዊ አድርጎ የኢትዮጵያን ጥቅም ቦታ ሳይሰጥ ኤርትራ ከኢትዮጵያ እንድትገነጠል ያመቻቸው።

ይህ ደግሞ ላለፉት 26 አመታት ሀገራችን እየነዳ ስርአቱንም ባለበት እንዲረግጥ እያደረገው እንደሆነ እንመለከታለን። ይህን የከሸፈ አመለካከት አሁንም መሰረት እድርጎ መጓዝ ሀገራችንን በገባችበት አዙሪት ውስጥ ከመሸከርከር ውጪ ከአረንቋ ሊያወጣት ከቶውንም አይችልም።

ሀገራችን በተተበተበችበት የርእዮተአለምና ያመለካከት አረንቋ ውስጥ ስትማስን በኤርትራ፣ በሰማሊያ፣ በጅቡቲ፣ በደቡብ ሱዳንና ሌሎችም ያካባቢው ሀገሮች የሚገኘው የባእዳን የጦር ካምፕ ግንባታው፣ የዲፕሎማቲክ ግንኙነት ከበባና እምቅ የጣልቃገብነት አደጋ ወዘተ እጅግ ፈጣን በሆነ መልክ እየተቀየረ

ይገኛል። የሚገርመው ግና አሁንም ይህን አይን ስር የሚታይ አደጋ በትክክል ለመቀበል አለመቻልና ማቅማማት በሰፊው የሚታይ መሆኑ ነው።

ኢትዮጵያ ከገባችበት ማጥ እንድትወጣ ከተፈለገ አዲስ ራዕይን መሰረት በማድረግ ያለፈውን ስህተት በትክክል ማገናዘብና እንደገና ላለመድገም በቆራጥነት መወሰን ያሻል። ይህ ባልሆነበት፣ ግልጽ የሆነ የግንዛቤና የራእይ ለውጥ በሌለበት ሁኔታ የሚነደፍ ፖሊሲ አርቆ ማሰብ የተሳነው፣ ግራ የተጋባ፣ የተምታታ ጉዞና ተጨማሪ ስህተት የሚጋብዝ እርምጃ ከመሆን ብዙም አያልፍም ።

ይህ ደግሞ እጅግ እየተለዋወጠ በሚገኘው ያካባቢያችን ሁኔታ ውስጥ የሀገራችንን ጥቅም በተመለከተ አሁን ካለው ሁኔታ በባሰ ጉዳት ላይ ሊጥላት ይችላል።

ስለዚህ ጠርዝ ላይ ከደረሰው ጎጂና ጊዜ ያለፈበት እይታ መላቀቅ የመጀመሪያው እርምጃ ሊሆን ይገባል።

አዲሱ ፖሊሲ ያለማመንታት የኢትዮጵያን ህዝብ ጥቅም መሰረት ያደረገ መሆን ይኖርበታል

የህወሀት/ኢህአዴግ የኤርትራ ፖሊሲ ከህዝብና ተቃዋሚ ፖሊቲካ ፓርቲዎች የሚደርስበት ተቃውሞ፣ አንዱና ዋናው ምክንያት የሀገራችንንና የህዝባችንን ጥቅም ያላስጠበቀ መሆኑ ነው።

ከመጀመሪያው ስህተቱ በተጨማሪም ከአንድም ሁለት ጊዜ በተፈጠሩት አመቶች ሁኔታዎች ተጠቅሞ የሀገራችንን ጥቅም ለመረጋገጥ ከመጣር ይልቅ የህወሀት/ኢህአዴግ መሪዎች በደርግ መወገድ ማግስት፣ በኢትዮ ኤርትራ ጦርነት ወቅትና በአልጀርሱ ድርድር በተደጋጋሚ ለኢትዮጵያ አጋዥ የነበረውን ሁኔታ ሀወሀት/ኢህአዴግ ሳይጠቀሙበት ለሻቢያ አሳልፈው ሰጥተዋል። በመሆኑም በብዙዎች ግንዛቤ የህወሀት/ኢህአዴግ ፖሊሲ በዋናነት የኢትዮጵያን ሳይሆን የሻቢያን (የኤርትራን) ጥቅም ማስጠበቅን መሰረት ያደረገ ነበር።

ይህን ጉዳይ ለመፍታት ደግሞ የዚህ አይነቱን ተደጋጋሚ የሀገራችንን ጥቅም የሚጸረር እርምጃን ማስወገድ ያስፈልጋል። ከዚህ በተጨማሪ ደግሞ ወደፊት በሚፈጠሩ አጋጣሚዎች ሁሉ የኢትዮጵያን አስትራተጂያዊ ጠቀሜታ የሚያስጠብቅ እርምጃን መውሰድ ይጠይቃል።

በዚህ አኳያ አዲሱ ፖሊሲ ቁልፍ የሆኑ ኢትዮጵያ ማግኘት ያለባትን ዋና ዋና ጉዳዮች ለይቶ ያስቀመጠና በዚያም ላይ ትኩረት ሰጥቶ ውጤት ለማግኘት የቆረጠ እንዲሆን ያስፈልጋል። ለምሳሌ ኢትዮጵያ ቀደም ሲል የተወሰዱ እርምጃዎች ያስከተሉትን የኢትዮጵያን የባህር በር መብት ማስከበር፣ የአፋርን ህዝብ ድምጽና ፍላጎት እውን ማድረግ ፣ የኢሮብና ኩናማ ህዝብ ኢትዮጵያዊነት ላይ ያንዣበበውን አደጋ ማስወገድ ጥቂቶቹ ናቸው።

በርግጥ የአያንዳንዱ ግብ አንዲሳካ የሚደረግበት አካሄድ ወይም የተግባራዊነት ዝርዝር የተለያዩ መልክ ሊኖረው ይችላል ለምሳሌ ምን ያህል ኪሎሜትር ስፋት ያለው የባህር በር ነው ለኢትዮጵያ የሚገባት፣ የት አካባቢ? ኢትዮጵያስ በምላሽ ምን ማበረታቻ መስጠት ይገባታል ወዘተ የሚለው አብሮ የሚታይ ነው።

ዋናው ግን ሀገራችን ኢትዮጵያ ማግኘት የሚገባትና ልንሰጥ የማይገባነንም ቁልፍ ጉዳይ ለይቶ ማወቅ ይህንንም ማእከል ያደረገ ፖሊሲና እርምጃን ተግባራዊ ማድረግ ነው።

በዚህ ሂደት ውስጥ ለወዳጅነትና ለአካባቢያዊ መረጋጋት መቆም አስፈላጊ መሆኑን አጥብቆ ከማናገርና ተግባራዊ ከማድረግ በተጨማሪ የሀገራችንን ጥቅም ለማስጠበቅ ግን ማንኛውም አማራጭ ከግንዛቤ ውጭ አንደኛውን ማወቅ እንዲሁም የሀገርን ጥቅም ለመጠበቅ አስፈላጊውን መስዋዕትነት ለመክፈልም መዘጋጀት ተገቢ ነው።

ቋሚና መሰረታዊ መረጋጋት መሰረቱ የህዝብን መብት ማክበር ፣ እንዲሁም እውነተኛ ብሄራዊ መግባባትና እርቅ ብቻ ነው

የሰርአቱ ባለስልጣኖች በተደጋጋሚ ሲናገሩ እንደሚደመጠው አንዱና ትልቁ ጭንቀታቸው ሻክሊያ ለተቃዋሚ ድርጅቶች የሚሰጠው ከለላና ድጋፍ ነው። የአዲስ ፖሊሲ ፍላጎት ሩጫውም ይህንኑ ጭንቀታቸውን ለማስተንፈስና ተቃውሞውንም ለማዳከም የሚደረገው ሙከራ አንዱ አካል አንደሆነ በተለያዩ መልክ ሲገልጹ ተሰምቷል።

ይህ አመለካከት የተቃውሞውን መሰረት በትክክል ያላገናዘበ፣ መሬት ያልረገጠ ወይም አውነታውን መቀበል ያልቻለ ነው።

በሰርአቱ ላይ ያለው ተቃውሞ በዋናነት ከሰርአቱ የፖለቲካ አቋምና በህዝቡ ላይ ከሚያደርሰው በደል የሚመነጭ ነው ።

ለዚህ ደግሞ ላለፉት 26 አመታት የፖለቲካ ምህዳሩ መጥቀስ፣ የሰብአዊና ደሞክራሲያዊ መብት መረገጥ፣ የህግ የበላይነት መጥፋት፣ የነጻ ድርጅቶች መታፈን ፣ የመሬት ነጠቃ፣ ተስፋ ያጣው የወጣቱ ህይወት ፣ የፖለቲካ እስረኞች ላይ እየደረሰ ያለው ግርፋት ስቃይ፣ አስጸያፊ ተግባር ፣ የሀገር ሀብት ምዝብራው ገቅዘቱ ወዘተ በግልጽ የሚታዩ ናቸው።

በውጭም ሆነ በሀገር ውስጥ የሚታየው ተቃውሞም እጅግ ብዙው ከአስመራ የሚነሳ ወይም ደግሞ በሻክሊያም ሆነ በሌሎች የውጭ ህይሎች የተፈጠረና የሚዘወር ሳይሆን የኢትዮጵያን ህዝብ መሰረት አድርጎ የተነሳና የሚገባቀስ ነው።

ጥቂቱን ለማንሳት በ1997 ሰርአቱን በካርድ ያሸነፈው ካስመራ የተነሳ ህይል ሳይሆን እዚያው ሀገር ውስጥ ያለው መላው የኢትዮጵያ ህዝብ ነው ። የአንድነት ፓርቲ፣ የሰማያዊ ፓርቲ፣ የመኢአድ የኦፊሶ የመድረክ የሸንጎ እንቅስቃሴ ከአስመራ ጋር የሚያገናኘው ምንም ጉዳይ የለም።

ላለፈው ሁለት አመታት ጎልቶ እየታየ ያለው የጎንደርና የጎጃም ህዝብ ንቅናቄ ፣ የወልቃይት ጠገዴ ጥያቄ፣ በጋምቤላ የመሬት ነጠቃን መሰረት ያደረገው ተቃውሞ፣ የኦሮሞ ወጣቶች የተቃውሞ ሰልፎች፣ የኮንሶ ህዝብ ተቃውሞ፣ መቀሌ፣ አዲግራትና ደሴ ውስጥ የታየው ተቃውሞ ወዘተ ከሻክሊያ ጋር የሚያገናኘው ምንም ጉዳይ የለም። ይህ ሲባል ሸክሊያ በሚያገናኘው አጋጣሚ ሁሉ ኢትዮጵያን አደጋ ላይ የሚጥል ተግባር ውስጥ እጁን ለማስገባት አይገርግም ማለት አይደለም።

ይህ ደግሞ ተቃዋሚዎች የሚናገሩት ብቻ ሳይሆን የሰርአቱ ቱባ ቱባ ባለስልጣኖች ጠቅላይ ሚኒስቴሩን ጨምሮ በተለያዩ ጊዜ ከላይ የተጠቀሰውን የሰርአቱን ብልሹነት ማመናቸውን ከራሳቸው አንደበት

ተደምጧል። ከስርአቱ የተገለሉ የቀድሞ ባለስላጣኖች ሁሉ (ጠቅላይ ሚኒስቴር ታምራት ላይኔ፣ ፕሬዚዳንት ዶክተር ነጋሶ ጊዳዳ፣ የመከላከያ ሚኒስቴሩ አቶ ሰዩ አብርሃ፣ የኦሮሚያው ፕሬዚዳንት አቶ ጁነዲን ሰዶ፣ የትግራይ ፕሬዚዳንት አቶ ገብሩ አስራት፣ የህወሀት ከፍተኛ ባለስልጣን ወይዘሮ አረጋሽ አዳነ ወዘተ) ተራ በተራ የነገሩንም ይህንኑ ሀቅ ነው። ታዲያ የዚህ አይነት እውነታ በሰፊነት ሀገር ውስጥ ዜጎች ለመብታቸው መታገላቸውና ራዕዮቸውንም እውን ለማድረግ የተለያዩ የትግል ስልት ቢመርጡ ምን ያስገርማል?

ስርአቱ እያደገና እየተወሳሰበ ለመጣው የፖለቲካ ተቃውሞ መፍትሄ ከፈለገ ቁልፉ በራሱ በስርአቱ እጁ ላይ እንደሚገኝ መገንዘብ ይኖርበታል።

መፍትሄው የአስመራውን መንግስት ወይም ሌሎች መንግስታትን በተቃዋሚዎች ላይ ጀርባቸውን እንዲያዘር ለማባበል ወይም ለማሰገደድ መሯሯጥ ሳይሆን የኢትዮጵያን ህዝብና የተቃዋሚዎችን ጥያቄ ባግባቡ መመለስ ነው። የሽአቢያ ድጋፍ ኖረም አልኖረም ስርአቱ መሰረታዊ ለውጥ አስከፊነት ድረስ ተቃውሞው ይቀጥላል። የህዝብ ቁጣም በተለያዩ መልክ ይገለጻል። ከዚህ ውጭ የሆነ ሁኔታን ማሰብ በምናብ አለም ውስጥ ከመኖርና የሰሜት ፈረስን ከመጋለብ ውጭ አይሆንም።

ከሁለትና ሶስት ሳምንታት በፊት ከኦሮሞ ሚዲያ ኔትወርክ ጋር ባደረገው ቃለጥያቄ አሳያሽ አፈወርቂ የባለ ብዙ አመታት አኩሪ ታሪክ ያላትን ኢትዮጵያን “ልብ ወለድ አፈ ታሪክ “ ሲል ነው የገለጣት። ታዲያ ይህ ሰው ለኢትዮጵያ ምን መልካም ነገር ሊያሰብ ይችላል?

ማንኛውም ድርጅት የሚወስደውን ምርጫ ማክበራ እንደተጠበቀ ሆኖ፤ በኔ አመለካከት የአስመራ ድጋፍ ለተቃዋሚው ጉዳት እንጂ ብዙም ጠቀሜታ የለውም። ከሽአቢያ አይነቱ ጸረ ኢትዮጵያ ሀይል የተላቀቀ ሀገር በቀል ተቃውሞ ነው ለነፃነታችንና ለንድነታችን መሰረት የሚሆነው።ተቃዋሚዎች ይህን ከስርአቱ ባለስልጣኖች በተሻለ ሁኔታ ያውቃሉ።

ባጠቃላይ ስርአቱ የ26 አመት የጥፋትና የክሸፈ ጉዞውን እንዲያበቃ ሁሉም ዜጋ አስፈላጊውን ተጽእኖ ማድረግ ይኖርበታል። ስህተትን ለማረም ደግሞ ደጋግሞ ጥሩ አጋጣሚ አይገኝም። በጥንቃቄ ካልያዙት ሀገርም እንደሰው እግር አውጥቶ እንደሚሄድ ግልጽ ነው።

አስተያየት ቢኖርዎት በሚከተለው አድራሻ ይላኩ

ethioandenet@bell.net